

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Pretul abonamentului:

Pe un an	18 Lei
Pe jumătate de an	9 "
Pe un pătrar de an	4 1/2 "
Un număr	35 bani

Manuscrisurile, cărțile, revistele, publicațiile periodice sau zărele, cari au schimbul cu „FOAIA DIECEZANĂ”, se trimit pe adresa: V. LOICHIȚA, redactor în Caransebeș, iar banii de prenumărășune și inserțiuni: administrațiunii „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș (județul Caraș-Severin), Telefon Nr. 30. Manuscrisurile nu se înapoiază.

Pretul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 10 Lei, până la 200 de cuvinte 15 Lei, de aci în sus 20 Lei.

† Dr. Iosif I. Olariu.

Adânc îndurerăți de crunta lovitură, ce răni sângerânde lasă în corpul bisericii noastre, vestim moartea neașteptată a protosincelui Dr. Iosif I. Olariu.

O personalitate, de care biserica ortodoxă română, învățământul seminarial și literatura teologică cu drept cuvânt se puteau mândri, apune pentru vecie, cum apune o stea luminoasă în noianul vecinicii, lăsând în urma ei o dără de puternică lumină.

Cu slingerea lui amușeste pentru totdeauna graiul său vestitor de adevăruri vecinice, de îndemnuri la fapte bune, la convingere religioasă și la tărie de credință. Viața lui și viețuirea lui însaș eră o încercare, o nizuință de a călca pe cărările indicate de divinul martir. Urmand statul Lui, a trăit o adevărată viață de mucenic. Modest în înfățișare, modest în nutrire, ducea o viață de adevărat ascet, nutrindu-și mai mult sufletul și înveselindu-l cu versurile de frumusețea neperitoare a psalmilor. În aceștia își cântă și găsiă, ca și David, întărire și vlagă pentru suportarea și învingerea mizeriilor ce le oferă zilele noastre. Căci ce alta decât mucenicie este aceea, când răposatul, dignitar bisericesc, director al singurei și celei mai înalte școale a Băpatului a servit pentru o leafă lunară minimă? Și a servit școala și neamul românesc prin 35 ani încheiați, din cari 33 sub asprul și intolerantul regim unguresc! A servit școala și neamul per excellentiam, pentru că seminariile noastre teologice erau singurele vetre, cari sub vitregul regim unguresc își țineau zăvorite porțile înaintea limbii și culturii maghiare. Numai ceie

au conclucrat cu răposatul știu câtă educație românească națională s'a dat clericeilor în acest institut!

Adânc cugetător, înzestrat cu imenze cunoștințe teologice, prodigios autor de opuri științifice teologice, — s'a impus nu numai dincoaci, ci și dincolo de Carpați, ba a fost apreciat și în biserica românească unită cu Roma. Opurile sale, lucrate cu mare aparat științific, au fost primele manuale teologice sistematice. Ele depășesc chiar limitele unor manuale ușoare pentru seminarii. Este primul și singurul la Români care a explicat întreg Testamentul Nou în mod științific.

Întru recunoașterea valorii reale a răposatului și a meritelor câștigate biserica l-a distins alegându-l, în câteva rânduri, în corporațiunile diecezei noastre.

A jucat însemnat rol și în viața socială a orașului nostru, fiind membru în comitetele tuturor reuniunilor culturale și caritative din loc și sprijinitor real al lor.

Și, ca oricine, care prin îmbrăcarea mantiei monahale tinde, în mod natural și conștiu, mai ales dacă este și îndreptățit prin pregătirile recerute, spre ținta surizătoare a acestei cariere — a tins și răposatul spre această culme, care nu arare-ori amușeste pe celce o caută. Anturajul, care împacientat doriă să-l vadă în fruntea diecezei Caransebeșului, nu a fost deloc apt să contribue la stabilirea unei aureole ce ar fi putut află o repercusiune în sufletul tuturor factorilor hotărâtori de atunci. Dar să nu reîmprospătăm durerile trecutului...

Ni-ar prea aduce aminte de deșertăciunea omenească, care și atunci se folosea de viața puritană a protosincelui de atunci, pentru interese omenești nu tocmai edificatoare...

Dr. Dimitrie Cioloca.

Date biografice.

Coboritor dintr'o familie veche din Măidan, care se amintește încă pe la 1700, Dr. Iosif Olariu este fiul fostului învățator în Doman Iosif Olariu. Din leafa slabă de învățator părintele său se străduiește să-și crească pe cei doi fii ai săi — Iuliu și Valeriu, azi primmedic județan în Logoj — bărbați folositori neamului.

După terminarea studiilor liceale în Oravița și Logoj, unde tinărul Iuliu obține atestatul de maturitate cu nota „eximio modo“, este trimis de către episcopul Popasu la facultatea de teologie din Cernăuți. Și aici se distinge, obținând diploma de Dr. theol. cu eminentă. Anul următor îl petrece la universitățile din Lipsca și Erlangen. La 1886, deci în vârsta de 26 ani este instituit și decretat director al Institutului teologic diecezan, în care funcție a rămas până la moartea sa. În anul 1903 îmbracă mantia monahală.

În lungul timp de funcțiune răposatul a dat bisericii noastre un număr foarte mare de preoți. Generația mai nouă întreagă este ieșită de sub mâinile lui.

Conștiincios peste măsură în ținerea lecțiilor și cercetarea bisericii, elevii pe nesimțite se deprindeau cu ordinea și disciplina. Aplică o rigoare, ce uneori părea elevilor exagerată. Nu era însă așa. Se transpunea totdeauna în situația părinților, cari în cazuri date înșiși nu ar fi făcut altfel. A îmbogățit literatura teologică ortodoxă cu următoarele opuri de mare valoare.

Moartea.

Moartea protosincelui Dr. I. Olariu va surprinde, de sigur, pe toți câți l-au cunoscut, dat fiind că răposatul ducea o viață foarte regulată. În cursul lungului serviciu abia l-a știut cineva bolnav. În vara aceasta deodată, ca din senin, răposatul și-a cerut intrarea în mănăstirea dela Hodoș-Bodrog. Își doriă liniște, odihnă, după munca grea de 35 ani ca profesor. Se simția slăbit, eșauriat de puteri. Cu toate acestea mai ținea, până acum două săptămâni, prelegeri. Simțindu-se tot mai slab, și-a cerut un concediu de 2 luni, pe care l-a și obținut. Dar și în concediu, tot dedea, în fiecare zi, pe la institut. Duminică, 5 Decembrie n. a primit încă pe bătrânul său servitor, Barac, care îl slujia de 17 ani. A luat masa, a fost văzut seara pe la ora 6 încă în fereastră — pentru ultima dată. Mănezi, Luni, în orele obicinuite — 8 dimineața — pentru a i-se aduce dejunul, soția servitorului zădarnic cerea intrare. Poarta și toate ușile erau incuiate. A presupus ceva rău. Imediat a avisat corpul profesoral despre aceasta, la ce profesorul Dr. D. Cioloca însoțit de prof. Dr. Loichița și de doi elevi grăbesc spre locuința directorului lor. Deoarece toate încercările de a primi vre'un răspuns dinlăuntru, au rămas fără rezultat, s'a făcut uz de forțarea ușilor. Aspectul a fost deprimător: îmbrăcat complet, zăcea pe canapea, fără suflare, cu capul între două perini, cu fața senină, de par'că doriă să spună ceva.... Imediat a fost înștiințat P. S. Sa Dl episcop Dr. I. T. Badescu și autoritățile civile. Medicul orașului, Dr. Virgil Budințian, a constatat apoplexie. Moartea a urmat încă în ziua

precedentă, așadară încă Duminică între orele 6—9 seara. Primii cari au ținut să se înfățișeze la locuința defunctului, au fost elevii institutului teologic in corpore.

Curând după aceasta P. S. Sa dl episcop, însoțit de I. P. C. Sa păr. vicar F. Musta și de întreg Consistoriul s'a aflat la locuința defunctului și a luat măsuri pentru îngrijirea conform ritualului prescriș pentru călugări. Cu aceasta au fost incredințați P. O. Dni protopresbiteri Spiridon Șandru, controlor diecezan și George Petrescu, profesor de cântarea bis. și ritualii, ajutați de clericii Aurel Alexiu, Mihailu Ienea și Martin Radoiu din c. III.

S'au luat apoi dispoziții și pentru înștiințarea, cu precauțiune, a rudelor defunctului, mai ales a fratelui său Dr. Valeriu Olariu, primmedic județului Caraș-Severin, care deasemenea este bolnav.

Corpul profesoral s'a întrunit pentru a face preparativele de lipsă pentru a se da defunctului onorurile cuvenite. S'au designat elevii cari au să se perinde, în grupuri, lângă catafalca și pentru citirea din S. Scriptură. A mai decis conferența, ca în loc de cunună trecătoare, să eternizeze numele defunctului prin o sumă potrivită cu menirea de a se ajutură un elev sârman, dar bun. Totașa s'a decis și lansarea unui anunț funebral pe care îl reproducem mai la vale.

Tot atunci a ținut și „Societatea de lectură Ioan Popasu“ o ședință festivă, la care președintele ei prof. Dr. D. Cioloca a parentat pe defunct, după care vicepreședintele Georg Muntean, cleric de c. III., a talmăcit sentimentele col gilor săi față de fostul lor profesor și director. Ședința a decis înștiințarea unui fond care va purta numele defunctului, precum și împodobirea sicriului cu o cunună de flori.

Seara la ora 6 Consistoriul diecezan a ținut ședință, sub prezidiul P. S. Sale Dlui episcop Dr. Iosif Tr. Badescu, la care s'au luat hotărâri pentru o înmormântare cât se poate de deamănă.

Funeraliile.

Conform programei fixate de Ven. Consistoriu s'a început înmormântarea Miercuri, 7 Dec. n., ora 9 a. m. Precis la această oră s'au început ceremoniile, conduse de către I. P. C. Sa Dl vicar episcopesc Filaret Musta și asistat de următorii protopresbiteri: Spiridon Șandru și George Petrescu, apoi de preoții: I. Bogoevici (Teregova), G. Noaghea, profesor, P. Domil (Bucosnița), I. Muntean (Bolvașnița), P. Rădoiu (Obreja), M. Vernichescu (Vârciorova), I. Jucos (Zărvești), T. Șandru, catichet, N. Lazăr (Zlagna), I. Turcan (Cireșa), T. Nicolici (Vălișoara), I. Țerovan (Ohababistra), R. Tinca (Buchini), Antonie Novac (Ciuta) și de protodiaconii Dr. C. Cornean și Sabin Evuțian, directorul Liceului „Traian Doda“. Responsorii le-a cântat Reun. de cântări sub conducerea profesorului P. Bancea.

Convoiul format din tot cecece Caransebeșul are mai bun, a fost precedat de cercetașii cohorta „Eutimiu Murgu“ cu steagul în funte, apoi de elevii Școlii normale și ai Institutului teologic. Coșciugul a fost purtat de clerici, căruia i-a urmat singurul reprezentant al rudeniilor: medicul Dr. C. Popasu, având de ambele părți pe profesorii seminariale și amicii personali, între cari primprocurorul Dr. D. Stefan, presidentul tribunalului Dr. G. C. Lăbontiu și alții. Au fost prezenți resp. reprezentate toate oficialitățile, ca: Consistoriul, comamentul reg. 96 Inf. reprezentat prin însuș dl colonel P. Dobriceanu, primăria prin primarul Fr. Pauck, administrația

judetana și pretura prin primpretorele Dr. V. Meda, Comunitatea de avere, Oficiul postal, Corpurile didactice dela toate școalele din loc, o mulțime de funcționari, preoți dela sate, toate comunitățile bisericești din loc, comercianți, industriași, popor etc.

Ajunș conductul la biserica catedrală, aci s'a săvârșit liturgia, la care a asistat și P. S. Sa Dl episcop.

La ora 2 p. m. s'a săvârșit prohodul de cătră însuș P. S. Sa dl episcop, asistat de I. P. C. Sa păr. vicar F. Musta și de o asistență strălucită de 16 preoți și de cei doi diaconi. La aceste ceremonii au luat parte, pelângă cei amintiți mai sus, încă alt public, și mai număros, încât nu-l mai încăpea biserica. Au luat parte, cu drapelele și cununile în frunte, elevii dela toate școalele din loc. Predica festivă a rostit-o însuș P. S. Sa dl episcop, cântările corale Reun. de cântări, iar cele funebrele protopresbiterul G. Petrescu și St. Otonoga.

După terminarea acestora conductul se îndreaptă spre cimiter și după încunjurarea bisericii s. Ioan, coșciugul a fost dus la mormântul proaspăt, lângă locul de odihnă al părintelui defunctului. După ultimele cuvinte și rugăciuni ale P. S. Sale dlui episcop, în numele profesorilor dela institutul teologic și dela toate institutele de învățământ din Caransebeș, profesorul Dr. Vasile Lechița rostește cuvântarea sa de adio, pe care o aducem în alt loc al foii noastre.

Erau orele 5 când ceremonialul solemn a luat sfârșit. Este de remarcă pauciunea publicului, care în ciuda unui vânt rece a stat tot timpul, cu capetele descoperite. — dovadă de stima generală de care defunctul s'a bucurat în toate straturile societății.

Nu putem trece fără a aminti cununile ce au împodobit sicriul defunctului. Iată-le: Cununa elevilor dela institutul teologic purtând inscripția: Elevii institutului teologic — Bunului nostru director și părinte; Școala normală — În semn de recunoștință fostului său director; Liceul „Traian Doda” — Recunoștință muncii culturale românești; Școala civilă de fete — În semn de venerațiune; Școala primară, cununa fără inscripție.

Reproducem aici și textul anunțurilor funebre lansate de cătră Ven. Consistoriu și de Corpul profesoral dela institutul teologic:

— *Consistoriul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului are durerea a anunța trecerea din viața a Prea Cuvioșiei Sale Părintelui Protosinzel Dr. IOSIF OLARIU asesor în senatul bisericesc al Consistoriului eparhiei și în senatul școlar al Consistoriului metropolitan, director al institutului teologic, întâmplată astăzi în 23 Novembre (6 Decembre) 1920.*

Rămășițele pământești ale fericitului defunct se vor transporta dela locuință la biserica catedrală Miercuri în 25 Novembre (8 Decembre) 1920 la 9 oare înainte de amiază, unde se va celebra sfânta liturgie, iară la 2 oare după amiază după săvârșirea rânduelii înmormântării — se vor așeza în cimiteriul bisericii s. Ioan Botzătorul.

Dumnezeu să-i facă parte de fericirea cerească! Consistoriul eparhial.

— *Vestim cu sinceră și adâncă durere moartea tubitului și mult stimului nostru coleg și director, a P. C. Sale protosinzelului Dr. IOSIF IULIU OLARIU. întâmplată în 23 Noembrie (6 Decembrie) a. c. în vârstă de 61 de ani.*

Rămășițele pământești ale scumpului adormit se

vor transporta Miercuri, în 25 Noembrie (8 Decembrie) a. c. ora 9 a. m. dela locuință la Biserica catedrală, unde se va oficia s. Liturghie, iar la ora 2 d. a. se va săvârși în Catedrală rânduelia înmormântării, după care vor fi așezate spre eternă odihnă în cimiterul dela bisericii s. Ioan.

Când facem cunoscută dureroasa pierdere ce ne-a ajuns, invilăm pe toți stimătorii, prietini și cunoscuții defunctului, să iei parte la onorurile ultiime cu cari biserica și știința teologică datorează distinsului bărbat, care prin scrisul său de erudit teolog a făcut cinste bisericii românești! În veci amintirea lui!

Caransebeș, în 23 Noembrie (6 Decembrie) 1920. Corpul profesoral dela institutul teologic diecezan.

Durerea noastră.

S'a stins protosinzelul Dr. Iosif Olariu! Îi deplângem mutarea lui dela noi. Întreaga viață îi datorăm venerația profundă, pentru munca sa aproape titanică pe terenul literaturii teologice și al învățământului teologic și recunoștința pentru bogăția cunoștințelor ce ni-a împărtășit. S'a stins ca o lumină, care luminând s'a consumat. Îi datorăm recunoștință și pentru severitatea ce ni-a aplicat, deși demultiori, ceice îi eram subordonați, o explicam, greșit, ca fiind nejustificată. Îi mulțumim, căci astfel ne-a învățat la ordine, la punctualitate, la muncă continuă și cinstită. Cinstită, pentru că, deși nu aduce bogăție materială, peste noapte, ca multora din zilele noastre, ea aduce cinste „celui cu cinstea”. Dovadă defunctul, care în viața sa de pustnic nu a cautat să-și agonisească „comori pe pământ”, ci în cer. Împodobit cu aceste comori în cer, cu fruntea ridicată va putea să spună în fața atotdreptului Judecător: „luptă bună am luptat, credința am păzit...”

Odihnească în pace! D. C.

CUVÂNTAREA

profesorului Dr. Vasile Lechița rostită la mormântul protosinzelului Dr. Iosif Iuliu Olariu.

Căzut-a cununa capului nostru, pentru aceasta s'a făcut nouă durere; întristată este inima noastră și s'au întunecat ochii noștri. (Plângerile lui Ieremia V, 16—17).

Prea Sfințite Părinte!

Întristați auzitori!

Da, „a căzut cununa capului nostru” și mare este durerea noastră!

Cu aceste cuvinte ale proorocului caut să mă fac talmăcătorul durerii ce cernește inimile noastre, ale slujitorilor catedrelor de teologie, în fața unui prea vrednic mort al bisericii, al școlii și al culturii neamului românesc deopotrivă.

Modestul sicriu de lemn de o înduioșătoare simplitate, închide o viață tot așa de zguduitor de simplă în formele ei esteriore până la ultima ei pălpăire, dar adâncă, cu înalt înțeles și rost în manifestarea ei de pe căile sufletului!

N'a fulgerat moartea, nici se sălășluiește azi în mormânt un om ce a trăit înzadar, ci coboară și se acopere în pământ o forță, o individualitate creatoare dintre cele mai distinse cu bogate fructificări ale talen-

tului, cu care l-a împodobit milostivul Dumnezeu, și se rupe fără de veste firul unei munci, care, în largă și scânteietoarea ei desfășurare de pe modesta catedră a dascălului de preoție —, căreia i-a imprimat un nimb și un nume plin de distincție — 35 de ani încheiați a scris cel mai frumos capitol din viața sufletască a eparhiei caransebeșene și cea mai luminoasă pagină din istoria institutelor clericale din întreaga noastră provincie mitropolitană de dincoaci de munți, cu osebire însă pagina de aur a institutului nostru teologic-pedagogic din Caransebeș.

Părintele director Dr. Iosif I. Olariu, jalnici ascultători, face parte din acea mândră generație de talenți tineri, pe care ochiul măiestru al ierarhului înflăcărat și așa de învățat și cult pentru vremurile sale, Ioan Popasu, îl alege cu pricepere pentru școlile mari ale apusului, ca imprumutând lumina lor, reînțorși, să lumineze cu o largă binefacere începătoarele sale așezăminte școlare centrale pentru educația, cultura și pregătirea clerului și învățătorilor tinerei sale eparhii desrobite de sub lungă și obositoare oblăduire ierarhică sârbească.

Așteptările legate de viitoarea activitate a tinărului învățat, totdeauna eminent între eminenti, nu s'a desmințit.

Și, dacă este adevărat că Sibiiul cel vechiu ni-a dat frumoase forțe literare pedagogice, chiar de primul rang, cum au fost fericiții întru Domnul: D. P. Barcian, I. Popescu și Dr. P. Șpan, nu mai puțin este adevărat, că Caransebeșul, pelângă renumele sale pedagogice intruchipate în personalități destoinice ca St. Velovan, I. Paul, V. Goldiș, P. Drăgălina, E. Hodoș, I. Balan și a. deveni, repede, mai ales dela 1886 încoaci, centrul științei noastre teologice din mitropolia noastră și această, în primul rând, prin bogata activitate literară teologică a Dr.-lui Iosif I. Olariu.

Pe rând cărți didactice pentru trebuințele clericilor săi văd lumina tiparului.

Cărțile sale se introduc nu numai în toate institutele noastre teologice, ci și în seminariile vechiului Regat, încât numele autorului lor pătrunde în toate centrelor de cultură bis. a Românilor de pretutindeni.

Este bogat pomelnicul lucrărilor sale, dar ca pe cea mai de seamă și de o incontestabilă valoare științifică fie-ne voie să amintim: traducerea și comentarea întregii S. Scripturi a T. N. după textul original, prima lucrare în lit. teologică ort. română, manual exegetic, la care adormitul în Domnul a lucrat întreaga sa viață de profesor.

Câtă muncă migaloasă, ordonată și disciplinată, ca și întreaga sa viață, nu s'a cheltuit pentru înfăptuirea acestei opere monumentale în literatura noastră exegetică! Numai oameni de știință vor ști aprea cu dreptate mintea, energia, frământătoarea și imensa răbdare ce s'a cheltuit la această tâlcuire a cuvântului dumnezeiesc.

Și chiar dacă binecuvântatele sale mâni nimic alta n'ar mai fi scris, totuși această lucrare îi va rămânea ca un vrednic monument „aere perennius“ și-l va prezintă viitorimei ca pe un serios și remarcabil contribuitor la fundamentarea literaturii teologice ortodoxe române.

S'a stins Dr. Iosif Iuliu Olariu, pe neașteptate, în dureroasă singurătate a bărbatului care, prin săgetătoarele desiluzii ce le-a întâmpinat de pe urma proverbialei sale buncredinții, a renunțat la toate chemările vieții cu liniștitoare și frumoasă conștiință că și-a făcut

din plin datoria față de biserică, față de carte și față de școală, pe care a stujit-o cu rară vrednicie.

Când, în numele colegilor Tăi dela inst. teologic și dela celelalte institute de învățământ din orașelul nostru, Preacuvioase Părinte Director, Îți aduc la căpătâiul Tău, ultimul salut prietinesc și depun la același capătăi întâia și nu ultima lor lacrimă iubitoare în lipsa ochilor iubitori ai celor mai de aproape ai Tăi, cu ce altceva Te pot liniști decât cu mărturisirea: că ne vom face datoria în duhul șefului nostru, mare carturar al Bănătu-lui nostru preaiubit și în același timp o curată fală a bisericii aceluiaș Bănat, pentru care posteritatea va avea totdeauna un cuvânt de o pioasă amintire și de caldă apretiere.

Moare azi un om, de pe urma activității căruia fiecare din noi poate trage atâtea și atâtea învățături folositoare, dar mai pe sus de toate una: să fim la postul datoriei noastre, pentru întărirea bisericii strabune și a Tării fericire, lăsând pe urma noastră cărăuie de lumină și un nume cinstit, căci ce alt bun putem avea pe acest pământ, decât un asemenea nume!

Dr. Iosif Iuliu Olariu lasă pe urma sa un așa nume!

Ș T I R I

Închinăm acest număr al revistei noastre amintirii eruditului teolog Dr. Iosif Iuliu Olariu, care timp de aproape un deceniu (1908—1917), a stat și în fruntea organului eparhiei noastre „Foaia Diecezană“, îmbogățind paginile ei cu lucrări de direcție și educație bisericească.

Personale. Prea Sfinția Sa părintele episcop Dr. Iosif Tr. Badescu a plecat în cauze oficiale, Vineri în 10 Decembrie n. a. c., cu trenul Simplon la București.

Distincție preainaltă. Domnul Dr. Valeriu Branisce, fost șef la resortul cultelor și instrucțiuni publice în Consiliul Dirigent, a fost ales — după cum se știe — în 1919 membru onorar al Academiei Române.

Majestatea Sa Regele Ferdinand I, motu proprio, din îndemnul propriu, l-a distins cu ordul steaua României, în grad de comandor.

Petrecând domnul Branisce săptămânile trecute în București, unde a lucrat în comisiunea pentru organizarea bisericii, a primit înaltul ord împreună cu diploma, referitoare la conferirea ordului.

Ne bucurăm că domnul Dr. Branisce a avut fericirea să se împărtășească de această distincție și grație majestatică binemeritată. Felicitările noastre.

Alegerea de episcop aprobată. M. Sa Regele nostru Ferdinand a aprobat alegerea de episcop al Orazii Mari a P. C. Sale părintelui arhimandrit și vicar episcopesc Roman Ciorogariu.

Dr. Dimitrie Radu, episcopul gr. cat. al Orazii Mari, a murit Miercuri în 8 Decembrie a. c. în sala Senatului din aula universității din București, în urma unui groaznic atentat pus la cale de o mână criminală.

Dr. Romul Veliciu, avocat și fost prefect al Aradului, fiul distinsului luptător național de pe vremuri, Mihai Veliciu, a murit Luni în 6 Decembrie a. c. în Arad. Înmormântarea i-s'a făcut Miercuri în 8 Decembrie 1920. Odihnească în pace!

Monument al unirii. „Românul” din Arad face un calduros apel către Români de pretutindeni pentru ridicarea unui monument al unirii în Arad.

Deputați congresuali. În 15.28 Noiembrie s'au ținut alegerile din cler ale deputaților congresuali pe teritoriul arhidiecezei. Au fost aleși următorii demni și anume: 1. În cercul Sibiu: Dr. Ilarion Pușcariu, arhimandrit, vicar arhiepiscopesc în Sibiu. 2. În cercul Alba-Iulia: Sergiu Medianu, protopop în Sebeș. 3. În Deva: Lazar Triteanu, asesor consistorial în Sibiu. 4. În cercul Iliia: C. Moldovan, protopop în Iliia. 5. În cercul Abrud: Petru Popovici, protopop în Abrud. 6. În cercul Cluj: Dr. Pavel Roșca, presbiter, director regional al școlilor normale. 7. În cercul Dej: Andrei Gâlea, presbiter, revizor școlar în Dej. 8. În cercul Mediaș: Dr. Ioan Lupaș, protopop, profesor de universitate în Cluj. 9. În cercul Brașov: Dr. Vasile Saftu, protopop în Brașov. 10. În cercul Făgăraș: Nicolae Borza, protopop în Făgăraș.

Cronica culturală și literară.

Pentru a cunoaște prodigioasa muncă de literatură teologică depusă în serviciul bisericii ortodoxe române, recomandăm mai ales preoților noștri din vechii Regat, valoroasele lucrări științifice eșite din penaa fostului profesor de teologie Dr. Iosif I. Olariu. Aceste sunt:

Traducerea și explicarea după textul original a evangeliilor Matei, Marcu, Luca și Ioan.

Traducerea și explicarea după textul original a epistolelor s. apostol Pavel către Romani 1, 2. Corinteni, Galateni, Efezeni, Filipeni, Coloseni, 1, 2. Tesaloniceni, 1, 2. Timotei, Tit, Filimon și Evrei.

Traducerea și explicarea Psalmilor după textul original.

Scrierile Patrușilor apost., traducere din original.

Introducere în cărțile s. ale T. N și V.

Manual de dogmatică ortodoxă.

Manual de tipicul bisericii ort. române.

Toate aceste opuri prețioase se pot comanda dela Librăria diecezană din Caransebeș, Jud. Caraș-Severin.

Darurile scumpei noastre Regine. Și în vreme de pace ca și în război, mult iubita noastră Regină nu uita pe cei pentru cari inima sa nobila și ingerească a suspinat și săngerat în vremuri de supremă durere și i-a cuprins ca toată iubirea de duiosă și fericită Mamă în clipa mântuirii și a desrobirii, în care Ea a crezut ca nimeni altul. Suntem noi, fiii săi iubitori de dincoaci de munți, cari niciodată, din generație în generație, nu vom putea uita însemnatul rol ce l-a avut buna noastră Mama pentru desrobirea noastră, nici vom putea răsplăti cândva deplin cu iubirea, cu recunoștința, cu devotamentul, alipirea întreagă a noastră, marea dragoste a Reginei Maria pentru neamul nostru românesc.

Frumetea și durerea Fării Sale, Regina le-a arătat lumii întregi în cărțile ei: „Tara mea” și „Gânduri și icoane din vremea războiului”, scrise în limba engleză, apoi tălmăcite și în românește în primele două ediții. A treia ediție a acestor regale cărți, ne este dăruită

noaună, Românilor de dincoaci de munți. Ea apare la Sibiu, pentru Ardeal după însăși dorința Reginei exprimată astfel în prefață:

„Mi s'a spus că acei din Ardeal, aceia pe care i-am așteptat așa de îndelung și care așa de îndelung ne-au așteptat pe noi, ar vrea să cetească și ei cartea mea; de aceea se tipărește o nouă ediție în țara lor, care e și a noastră.

Cândva poate dacă Dumnezeu mă ajută să trăiesc, voi scrie altă carte, o carte despre acele scumpe țări care au umplut de dor toate inimile românești, despre acele țări pentru a căror liberare atâtea vieți tinere s'au jertfit, atâtea sânge s'a vărsat . . .

Dar întâiu ca în pelerinagiu trebuie să le străbat, din loc în loc. Căci pot descrie bine numai lucrurile pe care le-am văzut, lucrurile pe care le-am simțit.

Dacă această a treia carte va veni vreodată la lumină, simt ca și cum sufletele celor care au murit pentru idealul nostru ar sta lângă mine, simt ca și cum mâinile lor de umbre mi-ar călăuzi condeiul. *A fi scrisă pentru cei vii întru pomenirea morților.*

Dar prezentul singur e al nostru; viitorul zace în mâinile lui Dumnezeu. Și fiindcă acea carte visată nu s'a împlinit încă, trimet aceste două cărțile *fraților noștri de peste munți*, sperând că vor primi cu simpatie ceiace cu atâtea iubire s'a scris”

A murit la București un iscusit măiestru al versului românesc, poetul Alexandru Macedonski, „care a bătut cu gesturi magice limba românească pe o nicovală de aur, cu un ciocan de diamant făcând să țâșnească imagini superbe rime, cu scripitori de pietre scumpe, compunând viziuni de artă și sonorități fascinătoare”. (Alex. Anestin în nr. 257 al „Românului” din Arad). Un model de versificare din opera poetului dispărut!

RONDELUL ROZELOR.

E vremea rozelor ce mor —	În tot, se simte un fior
Mor în grădini, și mor și'n mine —	O jale e în ori și cine,
Ș'au fost atât de viață pline.	E vremea rozelor ce mor —
Și azi, se sting așa ușor.	Mor în grădini și mor și'n mine

Pe sub amurgu întristător,
Curg vălmășaguri de suspine.
Și'n marea noapte care vine
Duiosă și pleacă fruntea lor . . . —
E vremea rozelor ce mor.

În Nr. 257 al „Românului” din Arad frumoase rânduri despre opera poetului Al. Macedonski, datorite criticului dramatic și scriitorului de un real talent Alex. Anestin. În acelaș număr note biografice și bibliografice despre acelaș poet scrise de un sincer admirator al lui Macedonski, delicatul și gingașul poet. liric Al. T. Stamatiad care împreună cu directorul ziarului „Românul” din Arad Dl. Alex. Anestin și Dl. Camil Petrescu profesor în Timișoara și autorul puternicelor versuri cu inspirații și accente noi și extrem de originale din suferințele războiului, aparute în numerii mai de pe urmă ai „Sburătorului” din București, sunt o cinste a scrisului românesc la noi, în Banat, și în acelaș timp o folositoare așezare, să zicem, o binecuvântată descălecare de frați între frați. Din alte numere ale „Românului” remarcăm câteva delicate poezii ale unui Domn Stefan Bălcești.

În nr. 12 al „Ramurilor” craiovene se va ceta cu plăcere nespuse puternicul lirizm ce se degajează dis-

cret și pasionat din splendida poezie „Siminoc floare de pai” a Doamnei Elena Farago.

„Jara”, ziar popular independent din Timișoara, are în nr. 12 din 3 Decembrie, un remarcabil articol de fond: „Înflorește sufletul românesc” datorit D-lui Camil Petrescu, directorul ziarului. Apare zilnic. Abonamentul 240 Lei pe an. Redacția și adm. — Timișoara, Str. Alba Iulia 3.

Colinde, cântece de stea, cântece de ale Irozilor, etc. este titlul unei frumoase broșuri, ediția a 6-a, îmbogățită de Nicolae G. Velcu, învățator pensionat, Caransebeș, 1918. — Conține 12 colinde, 2 „ale junelui”, 2 „ale fetei”, 9 cântece de stea, a „sântului Nicolae” a „Anului nou”, etc. Faptul, că „Colindele” au apărut deja în a 6-a ediție, e dovadă suficientă pentru valoarea cărții. Se poate procura la librăria diecezană din Caransebeș. Prețul 60 bani. Revinzătorilor se dă rabat. *rd.*

Pentru toți cei ce vor să cunoască frumoasa opera literară a marelui nostru poet Alexandru Vlahuța, le recomandăm cartea profesorului *Dr. V. Loichița: Alexandru Vlahuța, o pagină din istoria literaturii române, cu un adaus din opera poetului.* Autorul dă o apreciere a activității literare a poetului, în jumătatea a doua a cărții ne dă modele de versuri și proză din opera lui Vlahuța, ca cititorul având îndată la îndemână, bucați literare de o negrăită frumusețe, să judece singur strălucita gândire și simțire a marelui poet, care va rămânea totdeauna o mândrie a scrisului românesc. Tineretului nostru școlar din cursurile superioare ale liceelor, școli normale, reale și de alte categorii și oricărui alt iubitor de literatură română, le recomandăm cu toată căldura această carte, care se poate comanda la autor: *Dr. V. Loichița, profesor, Caransebeș (Județul Caraș-Severin),* Prețul, trimis înainte, e 5 Lei plus 50 Bani pentru porto recomandat. *D.*

CONCURSE.

Nr. 3055 Sc. ex 1920.

Fund. Dim. Brumariu

Pentru conferirea a două stipendii, de câte 130 lei din „Fundatiunea Dimitrie Brumariu” se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană.”

Doritorii de a obține acest stipendiu în senzul literilor fundationale au să dovedească cu documente originale:

1) că sunt români de rei. gr. or. înrudiți cu fondatorul, respective că sunt din comuna Armeniș sau din cercul Teregovei.

2) că sunt lipsiți de mijloace și în fine au să producă

3) atestat școlar despre purtarea morală și progresul din anul școlar expirat.

Se observe că la acordarea acestor stipendii vor fi considerate în prima linie rudenile din partea tatălui și a mamei fondatorului, în lipsa astorfel de îndreptați cei din comuna Armeniș, și numai în lipsa și astorfel de potenți cei din cercul Teregovei.

Preferiți vor fi cei ce se înscrie la institutul pedagogic diecezan.

Petițiunile intrate după termen sau neadjustate cu documentele cerute, nu se vor lua în considerare.

Caransebeș, din ședința consistorială școlară, ținută în 19 Octombrie 1920.

3—3

Episcopul diecezan

Dr. Iosif Tr. Badescu m. p.

Nr. 3056 Sc. ex 1920.

Fund. C. Nicolaeviciu

Pentru conferirea unei burse de 170 Lei pe anul școlar 1920,21 din „Fundatiunea Const. Nicolaeviciu” se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană.”

Doritorii de a obține acest stipendiu au să dovedească cu documente originale sau în copii autentice, că

1) sunt români de religie ortodoxă și că aparțin eparhiei noastre,

2) sunt lipsiți de mijloace materiale și în fine

3) au absolvat cu succes anul școlar expirat și au purtare morală bună.

Preferiți vor fi cei ce se înscriu la institutul pedagogic diecezan.

Petițiile intrate după termen sau neadjustate cu documentele înșirate nu se vor lua în considerare.

Caransebeș, din ședința consistorială școlară, ținută în 19 Octombrie (1 Nov.) 1920.

3—3

Episcopul diecezan

Dr. Iosif Tr. Badescu m. p.

Pentru ocuparea postului de *învățător* la școala confesională gr. or. română din **Surducul-mic**, tractul Făgetului, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar în bani dela comuna bisericească 750 Lei; iar restul este asigurat prin ajutorul dela stat deja votat.

2. Pentru adunarea generală și conferințele învățătorești 50 Lei.

3. 12 metri lemne pentru încălzirea școalei, aduse în ocolul școalei.

4. Locuința liberă cu grădina de $\frac{1}{4}$ juger.

Alesul învățător va purta cantoratul bisericesc și va instrua școlarii în cântările rituale bisericești.

Doritorii de a ocupa acest post de învățător își vor înainta recursese adresate comitetului parohial la oficiul protopresbiterial din Făget și se vor prezenta în ș. bisericească spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipicul bisericesc.

Surducul-mic din ședința comitetului parohial ținută la 1/14 Novembre 1920.

3—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu* protopresb.

Pentru îndeplinirea postului de *capelan* în parohia de clasa III-a din **Terova**, (protopresbiteratul Bocșamontană) pelângă neputinciosul preot Iulian Bumbescu

„BANCA BĂNATULUI“

INSTITUT DE CREDIT ȘI COMERCIU,
SOCIETATE PE ACTII ÎN CARANSEBEȘ.

Capital social 500.000 Lei.

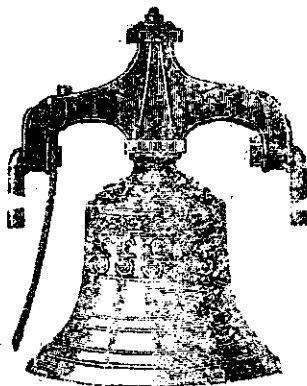
Primește depuneri spre fructificare pe li-
bele de depuneri și în cont curent, pelângă
procentul cel mai urcat posibil.

Acordă împrumuturi hipotecare cu accept și fără accept
și împrumuturi de cont curent pelângă asigurare hipo-
tecară, sau amanetare de efecte, mărfuri, monede pre-
țioase și alte valori — cu condițiunile cele mai favorabile.

Cumpără și vinde efecte și monede prețioase.

≡ Mijlocește tot felul de afaceri în comisiune. ≡

DIRECȚIUNEA.

FIUL LUI ANTONIU NOVOTNY,

turnătorie de clopote
și fabrică de scaune de fier pentru clopote

Timișoara-Fabric.

16-52

Calculări de preț se trimit gratuit.